

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Václava Novotného v právní věci žalobce: **Y. M.**, zast. advokátem JUDr. Ladislavem Maurerem, se sídlem AK Na Sklonku 397/5, Praha 5, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 1. 6. 2004, č. j. 62 Az 23/2004 – 10,

t a k t o :

Usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 1. 6. 2004, č. j. 62 Az 23/2004 – 10 **se zrušuje** a věc **se mu vrací** k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 3. 2. 2004, č. j. OAM-289/VL-07-12-2004 byla zamítnuta podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb. o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) žádost stěžovatele o azyl jako zjevně nedůvodná. Podanou žalobu proti tomuto rozhodnutí Krajský soud v Ostravě odmítl. Proti usnesení krajského soudu podal stěžovatel kasační stížnost, ve které uplatňuje důvod dle § 103 odst. 1 písm. e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní. Stěžovatel namítá, již v průběhu řízení před správním orgánem bylo zjevné, že neumí česky, neorientuje se v právních předpisech České republiky a je zcela odkázán na pomoc, která mu nemůže být osobami hovořícími v jeho jazyce poskytnuta. Veškeré procesní úkony krajského soudu byly činěny v českém jazyce; je proto evidentní, že jim stěžovatel nemohl rozumět, tedy ani vyhovět požadované výzvě. Krajský soud sám seznal usnesením, kterým mu byl ustanoven zástupce, že jsou u něj předpoklady, aby byl osvobozen od správních poplatků, že je tedy bez finančních prostředků. Je proto zřejmé, že i v řízení o žalobě bylo

pro něj nemožné obstat si na vlastní náklady advokáta. Soud neučinil po obdržení žaloby žádné další kroky, aby se seznámil s jejím obsahem a projednal ji meritorně. Stěžovateli tak nebyla v konečném důsledku poskytnuta ochrana ve smyslu ust. čl. 36 Listiny základních práv a svobod a čl. 10 Ústavy. S ohledem na výše uvedené je stěžovatel přesvědčen, že usnesení krajského soudu je nezákonné, proto požaduje, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil Krajskému soudu v Ostravě k dalšímu řízení.

Žalovaný se k obsahu kasační stížnosti písemně nevyjádřil.

Nejvyšší správní soud považuje za vhodné předeslat, že není jeho úkolem znovu komplexně posuzovat otázku, zda stěžovateli měl či neměl být žalovaným azyl přiznán, nýbrž má posoudit, zda předchozí řízení trpělo vadami spadajícími pod vymezení v § 103 odst. 1 s. ř. s. tvrzenými v kasační stížnosti, popřípadě některými dalšími vadami, k jejichž přezkoumání je Nejvyšší správní soud povolán v řízení zahájeném podanou kasační stížností z úřední povinnosti. Úkolem Nejvyššího správního soudu tedy je přezkoumat správnost postupu použitého krajským soudem.

Není sporu o tom, že řízení ve správním soudnictví je plně ovládáno zásadou dispoziční a je na žalobci, zda proti rozhodnutí správního orgánu jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti, podá žalobu u soudu či nikoliv. Je pouze na žalobci, aby v případě, kdy se bude domáhat ochrany svých práv žalobou u soudu, v této žalobě jasně vymezil, které výroky správního rozhodnutí napadá a v žalobních bodech pak specifikoval, z jakých skutkových a právních důvodů považuje napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné (§ 71 s. ř. s.).

V důsledku přísně dispoziční zásady v řízení o žalobách proti rozhodnutím správního orgánu musí žaloba obsahovat žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce rozhodnutí za nezákonné. Pokud žaloba žádný žalobní bod neobsahuje, může být tento nedostatek podmínek řízení odstraněn, a to ve lhůtě pro podání žaloby, jak vyplývá z citovaného ustanovení § 71 odst. 2 s. ř. s. V souzené věci ze spisového materiálu vyplývá, že žaloba byla podána na strojově předepsaném formuláři, obsahujícím stěžovatelem rukou dopsané údaje o čísle jednacím napadeného rozhodnutí žalovaného a dále v azbuce uvedeném označení stěžovatele, jeho státní příslušnosti a dále žaloba obsahovala text v ruském, resp. ukrajinském jazyce; jeho obsah není ve spise opatřen překladem. Usnesením soudu ze dne 8. 3. 2004, č. j. 62 Az 23/2004 - 7 byl stěžovatel v českém jazyce vyzván, aby ve lhůtě do jednoho měsíce odstranil vady podání, a to předložil překlad do českého jazyka a dále uvedl žalobní body, z nichž musí být patrné, z jakých skutkových a právních důvodů považuje výroky rozhodnutí žalovaného za nezákonné. Stěžovatel ve lhůtě vady podání neodstranil, proto krajský soud postupoval dle § 37 odst. 5 věty druhé s. ř. s. a návrh odmítl.

Nejvyšší správní soud konstatuje s odkazem na judikaturu Ústavního soudu (viz např. nálezy sp. zn. II. ÚS 738/2000), že je nutno vycházet především ze skutečnosti, že smyslem procesních podmínek řízení obecně je snížení entropie (neurčitosti) při uplatňování práv, resp. pravomocí, časové omezení stavu nejistoty v právních vztazích a urychlení procesu rozhodování s cílem reálného dosažení zamýšlených cílů. Stanovení těchto podmínek proto musí být provedeno transparentně, srozumitelně a předvídatelným způsobem a nesmí být zejména zneužíváno k tomu, aby v praxi docházelo k *denegatio iustitiae* (odepření spravedlnosti).

Přezkum Nejvyššího správního soudu v projednávané věci směřoval k otázce, zda v případě stěžovatele postupoval krajský soud způsobem, který v konečném důsledku mohl znamenat *denegatio iustitiae*. Při takto nastolené otázce nezbylo Nejvyššímu správnímu soudu než konstatovat, že nebyl-li stěžovatel poučen v jazyce, kterému rozumí, když z učiněného podání, jakož i z předchozího správního řízení bylo evidentní, že stěžovatel český jazyk neovládá, nemohl účinně hájit svá práva v soudním řízení.

Sama skutečnost, že stěžovatel je cizincem ještě nezakládá povinnost soudu stanovit mu zástupce, popř. činit úkony vůči němu směřující v jazyce českém, a to zejména tehdy, lze-li z předchozího řízení i samotného podání učiněného cizincem v českém jazyce dovodit a předpokládat, že cizinec je schopen ochrany svých práv v řízení. Takovou povinnost však soud má nepochybně v případě, vyjde-li v řízení najevo potřeba ustanovit zástupce, a to zejména tehdy, nemůže-li účastník účinně hájit svá práva v řízení, ať již proto, že neovládá jazyk v němž je jednáno, anebo z důvodů sociálních. Za situace, kdy stěžovatel podal žalobu sepsanou v cizím jazyce a v průběhu celého správního řízení s ním bylo jednáno v jazyce ruském za účasti tlumočnicka, soud pochybil, nevyzval-li stěžovatele k odstranění vad podání v jazyce, kterému by porozuměl a mohl tak požadované učinit. Tímto postupem tak neumožnil stěžovateli účinně se domáhat ochrany svých práv.

Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené dospěl k závěru, že usnesení Krajského soudu v Ostravě, kterým byl dle ust. § 37 odst. 5 s. ř. s. odmítnut návrh stěžovatele, je nezákonné, a proto podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. napadené rozhodnutí krajského soudu zrušil a věc vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

V novém rozhodnutí rozhodne Krajský soud v Ostravě i o nákladech řízení o kasační stížnosti (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3, § 120 s. ř. s.).

V Brně dne 14. září 2005

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu